

Hilda Bartáková - SCÉNÁŘ ROZHLASOVÉ REPORTÁŽE

Paní Hilda Bartáková se narodila 3. července 1928 v lužickosrbské vesnici Demjany jako Hilda Bartsch. Otec byl Lužický Srb, matka Němka. Když jí bylo 6 let, maminka zemřela a pro paní Hildu skončilo dětství. Nová matka byla velmi přísná.

Jenom když jsem přišla ze školy, jsem se převlíkala a musela jsem pracovat. Buď jsem musela jít na pole, nebo na louku, anebo doma připravit, oloupat brambory a tak dále. Na stole ležela tabule a tam bylo vždycky napsáno, co mám dělat.

Těžký život měla paní Hilda i během 2. světové války. Tatínka poslali na práci, sestry odešly na frontu s Červeným křížem, ony s maminkou žily ve velké bídě.

Chodily jsme sbírat klasy a ty jste museli hledat jako houby v lese.

Lidi tam sbírali žaludy, dubový žaludy, a to se pražilo, z toho se vařilo kafe a taky se peklo koláč.

Ale to cejtím ještě dneska, to úplně svírá všechno v ústech...

Konec války byl pro paní Bartákovou velmi dramatický. S maminkou musely utíkat před Rudou armádou, která postupovala k jejich vesnici. Naložily nejnnutnější věci a utekly do lesa.

Tamhle jely ruský tanky a támhle byli ještě Němci. A my jsme byly jako v údolí v tom lese. A ty Němci snad začali střílet a oni teďka stříleli, to bylo něco. A teď jsme vzaly jenom to nejnnutnější a prchaly jsme jen tak.

Po skončení války se vracely domů, ale cestou je zastavili ruští vojáci.

Zastavili nás dva vojáci a furt jestli máme „butru, butru“. Já jsem mu rozuměla „butr, butr“ a my jsme měly trošičku máslo, butter je máslo. A my jsme jako dělaly, že nemáme, ale on mně nasadil na prsa pušku, mně se tak klepaly kolena, já jsem myslela, že jestli teď kouká do tašky a najde máslo, mě zastřelí. Potom ale mně takhle dal rukáv nahoru a tak jsem pochopila, že chce „úry, úry“. Oni totiž hodiny chtěli.

Aby jí nezabavili kolo, raději mu vypustila pneumatiky. Když s ním ale později jel tatínek, stejně mu ho Rusové sebrali.

Dobrodružství pro paní Hildu pokračovalo i po válce. V roce 1947 odešla do Prahy za prací. Přátelila se zde se studenty lužického semináře, kteří v Německu studovat nemohli. Zpátky domů museli přes hranice tajně lesem, protože neměli německé doklady.

Jednou nesly s kamarádkou velká zavazadla plná věcí pro své rodiny, protože v Lužici byla bída. Na německém nádraží je ale chytila hlídka.

Všechno nám sebrali a ještě pokutu jsme dostaly. Musely jsme podepsat, že už nepřekročíme hranice do Československa.

Paní Hilda se ale opět tajně vrátila. V roce 1956 se provdala za Jiřího Bartáka a od té doby žije v Praze. Na hrůzy války nezapomněla a nechápe, proč se lidé ještě nepoučili.

Vůbec nepochopím, jak můžou ještě někde válčit. To nepochopím.

To většina lidí nepochopí.

To nepochopím, víš. Ta válka je něco hrozného.